

Autor: Emil Cioran

Známky života: krutost, fanatismus, nesnášenlivost. Známky úpadku: nedokrevnost, porozumění, shovívavost... Instrukce se opírá o silné instinkty, nepřátele a heretiky masakruje, upaluje a zavírá. Hranice, popraviště, věznice nebyly vynalezeny zlobou, ale přesvědčením, jakýmkoli přesvědčením. Pravdu nastolené víry dříve nebo později ochraňuje policie. Ježíš by musel předpokládat Torquemadu – nevyhnutelný následek křesťanství, interpretovaného historicky. A jestliže Beránek svého příštího obránce, mučitele křížem, nepředvídal, znamená to, že svým přízviskem pohrdal. Prostřednictvím Inkvizice prokázala Církev svou velkou životnost, k velké radosti králů. Všechny autority mají svoji Bastilu. Čím je instituce mocnější, tím je nelidštější. Energie epochy je poměřována lidským utrpením, obětmi se oživuje a bestialita je prvořadý znak úspěchu v čase, jímž se utvrzuje ať už náboženství nebo politika. Hlavy padají tam, kam je zanáší idea, a nemůže je zanášet nikam jinam, než k hlavám jiných idejí, k hlavám jejich obránců a odpůrců.

Skepticismus je historií dotvrzován. Přesto ho ale neustále pošlapává. Všechny úvahy o událostech vedou k němu. Znamená to, že tolerance je současně největším zlem? Ze všech úhlů vidíme, že nejodlehlejší věrouky, nejprotichůdnější zkušenosti jsou předpokladem jakéhosi stavu únavy a neplodnosti. V tom je ten div: protivníci klidně nažívají – jenom proto, že nemohou žít. Doktríny konkurence si vzdávají pocty jen proto, že žádná nemůže být potvrzena. Náboženství vyhasíná, když snáší pravdy, jež ho vylučují. Bůh, jehož jménem se nezabíjí, je mrtev. Absolutno se vytrácí, prázdný zásvit ráje se mihne, prchavý záblesk, neboť nesnášenlivost je základním zákonem chodu lidských záležitostí.

Kolektivita je formována tyranii a rozpadá se v milostivém režimu. Ve vzepětí energie potlačujeme své svobody a zbožňujeme jejich žaláříky, korunované i neurozené.

Období otřesů převládají nad obdobími klidu. Člověk se znepokojuje spíše nepřítomností událostí, než jejich přebytkem. A tak je Historie krvavým výdobytkem odmítání Nudy.

Ukázka pochází z knihy Cioran, E. M.: *Nástin úpadku*. Olomouc: Votobia 1993, s. 165.